

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 177 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยทำการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบเป็น 3 ส่วน คือ
 - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบ (Check list)
 - ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)
 - ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการไปรษณีย์ และควยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปมาวิเคราะห์ด้วยตนเอง ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนที่เป็นลักษณะปลายเปิด (open ended) วิเคราะห์โดยการรวบรวมความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ แล้วนำมาหาค่าร้อยละ เช่นเดียวกัน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนที่เป็นลักษณะปลายเปิด (open ended) วิเคราะห์โดยการรวบรวมความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ แล้วนำมาหาค่าร้อยละ เช่นเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ศึกษาในเทศบาลประจำเขตการศึกษา ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีวุฒิระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อายุราชการระหว่าง 11 - 15 ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ระหว่าง 6 - 10 ปี

2. การปฏิบัติงานทั่วไปตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา

2.1 งานแนะนำ ให้ความปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

วิธีการส่วนใหญ่ที่ศึกษานิเทศก์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีดังนี้ คือ เกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ปฏิบัติงานด้วยวิธีการแนะนำ

ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเป็นกลุ่ม เกี่ยวกับการสอน กิจกรรมการสอนและการ
จัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักวิชา ปฏิบัติด้วยวิธีการเยี่ยมเยียน ส่วนด้านการ
ประเมินผลการเรียน ปฏิบัติด้วยการแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเป็นกลุ่ม
ด้านการจัดทำแผนการสอนระยะสั้นและระยะยาว ปฏิบัติงานด้วยการจัดประชุม
เชิงปฏิบัติการ ด้านการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ปฏิบัติงานโดยการ
จัดประชุมปฏิบัติการ ด้านการใช้และการสร้างสื่อการสอนสำหรับวิชา ปฏิบัติ
งานโดยวิธีจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการใช้ห้องปฏิบัติการและห้องเรียน
เฉพาะวิชา ปฏิบัติด้วยวิธีการเยี่ยมเยียน สำหรับด้านการบริหารงานหมวดวิชา
ปฏิบัติโดยวิธีการเยี่ยมเยียน ด้านการสังเกตการสอน ปฏิบัติด้วยวิธีการแนะนำ
ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ด้านการใช้สถานประกอบการ สถาน
ประกอบอาชีพอิสระ และแหล่งวิทยาการ ปฏิบัติด้วยการแนะนำให้คำปรึกษา
ช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ด้านการใช้วิทยากรภายนอกในการจัดการเรียนการ
สอน ปฏิบัติด้วยการแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ด้านการ
รายงานผลการปฏิบัติงาน ปฏิบัติโดยการแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเป็น
รายบุคคล

สำหรับกรณีผลิตเอกสารเผยแพร่จากการปฏิบัติงาน
แนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
นั้น เอกสารที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่ คือ เอกสารหลักสูตร
รายวิชาต่าง ๆ คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2521
คู่มือการประเมินผลรายวิชาต่าง ๆ คู่มือการบริหารงานหมวดวิชา คู่มือการ
วิเคราะห์ข้อสอบรายวิชาต่าง ๆ คู่มือสังเกตการสอน คู่มือการรายงานผลการ
ปฏิบัติงาน คู่มือการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงาน และคู่มือการใช้สถานประกอบ
การ สถานประกอบอาชีพอิสระและแหล่งวิทยาการ

2.2 งานจัดอบรมประชุมสัมมนา

วิธีการส่วนใหญ่ที่ศึกษานิเทศก์ใช้ในการปฏิบัติงาน การ
จัดอบรมประชุมสัมมนา มีดังนี้ คือ ด้านการจัดอบรมครูเพื่อให้สามารถจัดการ
เรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ปฏิบัติด้วยวิธีการบรรยายที่มีสื่อประกอบ ด้านการ
จัดประชุมครูในกลุ่มโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม

จัดประชุมครูในกลุ่มโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม นักเรียนของหมวดวิชาต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้าวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำอบรมเพิ่มพูนความรู้ เทคนิค ทักษะการสอนแก่ครู ศึกษาค้นคว้าการบรรยาย ที่มีสื่อประกอบ การจัดการประชุมครูในหมวดวิชา เพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรการสอน การประเมินผล ความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ศึกษาค้นคว้าวิธีการประชุมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการจัดสัมมนาครู หัวหน้าหมวด ครูช่วย และผู้บริหาร เพื่อหาทางแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนา ใช้วิธีการปฏิบัติควบคู่การอภิปราย เกี่ยวกับการเป็นวิทยากรในการประชุม อบรมและสัมมนาต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้าการบรรยายที่มีสื่อประกอบ

สำหรับการผลิตเอกสาร เผยแพร่การปฏิบัติงานจัดอบรมประชุมสัมมนานั้น เอกสารที่ศึกษานิสหคกัไค้ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่เป็นส่วนใหญ่ มีดังนี้ คือ เอกสารสรุปผลการสัมมนา แนวทางแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนา การเรียนการสอน คู่มือการผลิตสื่อการเรียนการสอน คู่มือนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน คู่มือการสอนแบบต่าง ๆ และคู่มือการประเมินผลรายวิชาต่าง ๆ

2.3 การสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

ศึกษานิสหคกัไค้ปฏิบัติงานด้านการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีการแนะนำให้ครูสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นส่วนใหญ่ ไค้แก การสร้างและพัฒนาสื่อการสอนสำหรับครูเป็นรายวิชา ในลักษณะคู่มือและเอกสารประกอบการสอน การสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนสำหรับนักเรียน การสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนสำหรับการสอนซ่อมเสริม การสร้างสื่อแลกเปลี่ยนประกอบการสอนเฉพาะรายวิชา ส่วนทางการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้สำหรับรายวิชาต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดทำเอกสารวารสาร เผยแพร่เป็นหมวดวิชา

สำหรับการผลิตเอกสาร เผยแพร่การปฏิบัติงานการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนนั้น เอกสารส่วนใหญ่ที่ศึกษานิสหคกัไค้ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่เป็นส่วนใหญ่ ไค้แก แผนการสอนรายวิชาต่าง ๆ สื่อค้นแบบ บทเรียน

สำเร็จรูป คู่มือการสร้างสื่อการสอนรายวิชาต่าง ๆ สื่อต้นแบบการสอนวิธีต่าง ๆ คู่มือการพัฒนาสื่อการสอนรายวิชาต่าง ๆ คู่มือเก็บรักษาสื่อ สื่อการสอน ตัวอย่างใบงาน ใบความรู้ ชุดการเรียน ชุดฝึกทักษะ และสื่อการเรียน

2.4 การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่

วิธีการส่วนใหญ่ที่ศึกษานิสเทศกัใช้ในการปฏิบัติงาน การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่ มีดังนี้ คือ งานวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตร กลุ่มวิชา และรายวิชาของหมวดวิชาต่าง ๆ งานวิเคราะห์เนื้อหาความรู้รายวิชา ปฏิบัติด้วยวิธีการ ร่วมกันวิเคราะห์ระหว่าง ครู กับศึกษานิเทศกั ส่วนทางด้านการศึกษา ทดลองหารูปแบบการเรียนการสอน และวิธีสอนที่เหมาะสมกับรายวิชา และเนื้อหาวิชา ปฏิบัติด้วยการจัดให้มีการสังเกตการสอนอย่างมีระบบ ด้านการศึกษา และพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการเรียนการสอนรายวิชา เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปฏิบัติด้วยวิธีการจัดทำเครื่องมือวัดคุณภาพการศึกษาและการเรียนการสอนให้ครู รวมทั้งจัดทำเครื่องมือประเมินผลการศึกษา ในด้านการศึกษาและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ปฏิบัติด้วยวิธีการจัดทำข้อสอบ และทดสอบวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ด้านการประเมินผลโครงการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ปฏิบัติด้วยวิธีการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และด้านการศึกษาความต้องการ และความเหมาะสมในการวางแผนเพื่อเปิดสอนวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษาตามท้องถิ่น ปฏิบัติโดยการสัมภาษณ์

สำหรับการผลิตเอกสารเผยแพร่การปฏิบัติงานการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนนั้น เอกสารที่ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ จุดประสงค์รายวิชา ตัวอย่างข้อสอบรายวิชา จุดประสงค์หมวดวิชา จุดประสงค์กลุ่มวิชา เครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน เครื่องมือสังเกตการสอนแต่ละรายวิชา และเอกสารเผยแพร่ความรู้รายวิชา

2.5 งานพัฒนาหลักสูตร

วิธีการส่วนใหญ่ที่ศึกษานิเทศก์ใช้ในการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้ คือ การศึกษาค้นคว้าหลักสูตร เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรเสนอแนะปัญหา และแนวทางแก้ไขแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติด้วยวิธีการสอบถามปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์ การการจัดสร้างและส่งเสริมการสร้างรายวิชาอาชีพให้เพิ่มมากขึ้นโดยมุ่งเน้นในอาชีพที่เหมาะสมกับทรัพยากรในท้องถิ่น เสนอกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เป็นหลักสูตร ปฏิบัติด้วยวิธีการแนะนำและส่งเสริมให้คณะครูนำนักเรียนไปทัศนศึกษาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ในด้านการจัดทำและพัฒนาโครงสร้างแผนการเรียนวิชาอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานและทรัพยากรของท้องถิ่น ปฏิบัติด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร หนังสือ ข่าวสาร แนวโน้มความต้องการทางอาชีพ

สำหรับการผลิตเอกสารเผยแพร่การปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ เอกสารการวิเคราะห์จุดประสงค์ คู่มือแนวการใช้หลักสูตร คู่มือการสร้างและวิเคราะห์ข้อทดสอบ เอกสารเผยแพร่การดำเนินงานเพื่อเปิดสอนวิชาชีพ และแนวทางการเขียนคู่มือวิชาอาชีพท้องถิ่น

2.6 การส่งเสริมและการพัฒนาบุคลากรและองค์กรใน

โรงเรียน

วิธีการส่วนใหญ่ที่ศึกษานิเทศก์ใช้ในการปฏิบัติงานส่งเสริมและการพัฒนาบุคลากรและองค์กรในโรงเรียน มีดังนี้ คือ กำนันการคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีผลงานดีเด่นเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนทั่วไป ปฏิบัติด้วยวิธีการจัดให้มีครูคนแบบในวิชาต่าง ๆ ระบุกับเขตการศึกษา กำนันการประกาศยกย่องครูและสถานศึกษาดีเด่น จัดรางวัลประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติ ปฏิบัติด้วยวิธีการจัดให้มีโรงเรียนตัวอย่างในสาขาวิชาต่าง ๆ กำนันการส่งเสริมและช่วยเหลือครูในการศึกษาต่อ ศึกษาทุนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และขวัญกำลังใจ ปฏิบัติด้วยวิธีให้โอกาสแก่ครูที่ผ่านการศึกษาคือและทุน ใต้เป็นวิทยากร ส่วนกำนันการส่งเสริมและช่วยเหลือครูจัดตั้งชมรมครูสาขาวิชา

ต่าง ๆ เพื่อให้ครูในสาขาวิชาใดช่วยกันพัฒนาวิชาชีพของตน ปฏิบัติด้วยวิธีการเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมของชมรมครู ในด้านการคัดเลือกโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น หมวดวิชาที่ดีเด่นเผยแพร่ และเป็นທີ່ศึกษาคูงานของโรงเรียนอื่น ปฏิบัติด้วยวิธีร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ฝ่ายอื่นคัดเลือกโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น

สำหรับการผลิตเอกสารเผยแพร่การปฏิบัติงานการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรและองค์กรในโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้แก่บัญชีรายชื่อครูต้นแบบรายวิชาระดับเขตการศึกษา บัญชีรายชื่อหมวดวิชาดีเด่นโรงเรียนดีเด่นระดับเขตการศึกษา บัญชีรายชื่อครูต้นแบบวิชาระดับกลุ่มโรงเรียน บัญชีรายชื่อหมวดวิชาดีเด่น โรงเรียนดีเด่นระดับกลุ่มโรงเรียน และบัญชีรายชื่อตามหมวดวิชาที่มีคุณสมบัติจะศึกษาต่อได้ในเขตการศึกษา

2.7 งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับงานอื่น ๆ ที่ศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากส่วนราชการต่าง ๆ มีดังนี้ คือ กรมวิชาการ ได้มอบหมายให้ประเมินโรงเรียนและนักเรียนเพื่อขอรับรางวัลพระราชทาน ปฏิบัติด้วยการเป็นกรรมการออกไปประเมิน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้เป็นวิทยากรประจำศูนย์ฝึกอบรมของเขตการศึกษา ปฏิบัติโดยการร่วมดำเนินการฝึกอบรม ส่วนที่เป็นเอกสารเผยแพร่จากการปฏิบัติงานเป็นวิทยากรประจำศูนย์ฝึกอบรมของเขตการศึกษา คือ ชุดฝึกอบรมเตรียมครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ประถมศึกษา ปฏิบัติงานให้กรมสามัญศึกษา คือ เป็นกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด ปฏิบัติด้วยการร่วมประชุมกรรมการ ทางด้านกิจกรรมพลศึกษา เป็นวิทยากรอบรมผู้กำกับลูกเสือ ปฏิบัติด้วยวิธีการบรรยายและสาธิต ทางด้านสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เกี่ยวกับงานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ปฏิบัติโดยการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ปฏิบัติงานให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการคัดเลือกโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีเด่น และ

คัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ปฏิบัติด้วยการให้
กลุ่มโรงเรียนคัดเลือกส่ง แล้วศึกษานิเทศก์ประเมินคัดเลือกในระดับเขต
ปฏิบัติงานให้กรมการปกครอง คือ เป็นวิทยากรอบรมผู้นำชุมชน ปฏิบัติด้วย
วิธีการบรรยาย สำหรับการผลิตเอกสารเผยแพร่การปฏิบัติงานเป็นวิทยากร
อบรมผู้นำชุมชน คือ เอกสารป้องกันอุบัติเหตุจากบ้าน ปฏิบัติงานให้กรม
วิเทศสหการ คือ เป็นวิทยากรอบรมอาสาสมัครอเมริกัน ปฏิบัติด้วยการ
บรรยาย อภิปรายและสาธิต งานที่ปฏิบัติให้กรุงเทพมหานคร คือการเป็น
วิทยากรการนิเทศภายในโรงเรียน ปฏิบัติด้วยวิธีการบรรยายและสาธิต
และปฏิบัติงานใหม่หาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ เป็นวิทยากรฝึกอบรม
ครูภาษาอังกฤษ ปฏิบัติด้วยการร่วมดำเนินการฝึกอบรม เอกสารเผยแพร่
จากการปฏิบัติงานวิทยากรฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษ คือ เอกสารเทคนิค
การสอนและการสร้างข้อทดสอบภาษาอังกฤษ

3. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำ
เขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ปรากฏ
ผล ดังนี้

3.1 การปฏิบัติงาน แนะนำ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือเกี่ยวกับ
กับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดการ
นิเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ประสิทธิผลตามต้องการ รองลงมา คือ ขาด
งบประมาณ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ศึกษานิเทศก์มีความรู้ เทคนิคทักษะ
ในการนิเทศไม่เพียงพอ

3.2 การปฏิบัติงาน จัดอบรม ประชุมสัมมนา ปัญหาที่พบ
มากที่สุด คือ ขาดงบประมาณ รองลงมา คือ ขาดการติดตามผลหลังจากการ
จัดอบรม ประชุมสัมมนา และขาดความร่วมมือในการเข้ารับการอบรม
ประชุมสัมมนา จากครู

3.3 การปฏิบัติงาน สร้างและพัฒนาลือการเรียนการสอน
ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดงบประมาณ ปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ขาดการ
ประสานงานและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 การปฏิบัติงาน ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดงบประมาณ ปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ไม่มีเวลาพอที่จะปฏิบัติงานวิจัย และขาดความร่วมมือจากบุคลากรฝ่ายแผนงานและวิจัย

3.5 การปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดการวางแผนร่วมกันกับโรงเรียนในการแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรและสถาบันในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตร และขาดการประชาสัมพันธ์ต่อชุมชนและผู้ปกครองในท้องถิ่น

3.6 การปฏิบัติงานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรและองค์กรในโรงเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดงบประมาณ รองลงมา คือ ครูรับผิดชอบงานสอนมาก ไม่มีเวลาพัฒนาตนเอง ปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ทักษะคติและความเชื่อของครูในเรื่องการสอนว่า การท่องจำสำคัญกว่าการคิดค้นแก้ปัญหา และขาดการวางแผนระดับภาพรวมใหญ่ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาจุกย่อย

3.7 การปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ วิจัยเกี่ยวกับเวลา รองลงมา คือ ต้องปฏิบัติงานที่ไม่มีในแผน ปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ หน่วยงานที่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ ไม่ประสานกับกรมสามัญศึกษา และขาดการประสานงานระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีข้อที่ควรอภิปรายและเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นชาย 116 คน หญิง 61 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับปริญญาโท และมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก 1 คน ซึ่งสอดคล้อง

กับการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ของศึกษานิเทศก์ตามที่คณะกรรมการ
ข้าราชการครูกำหนด และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2530 สำหรับวุฒิทางการศึกษาของ
ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนนี้ มีแนวโน้ม
ว่าจะมีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมากขึ้น เพราะในปัจจุบันนอกจาก
ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน จะมีวุฒิปริญญา
โทถึงร้อยละ 41.81 แล้ว ยังมีศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศ
งานปฏิบัติการสอนบางส่วน ที่กำลังลาศึกษาต่อทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญา
เอก ประกอบกับกรมสามัญศึกษามีนโยบายสนับสนุน ให้ศึกษานิเทศก์ในสังกัด
ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จึงทำให้
โอกาสของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน
ที่จะลาศึกษาต่อมีมากขึ้น อายุราชการของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา
ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11 - 15 ปี ดำรงตำแหน่ง
ศึกษานิเทศก์ในช่วง 6 - 10 ปี และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์
ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ในช่วง 6 - 10 ปี ศึกษานิเทศก์ประจำเขต
การศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่จึงมีประสบการณ์ในการปฏิบัติ
งานนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะ
ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างชัดเจน

2. การปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของ
ศึกษานิเทศก์ ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัด
กรมสามัญศึกษา

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย จะเห็นว่า หน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์
ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษาปฏิบัติ
จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ หน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานกับครูโดยตรง และ
หน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้วยตนเอง เพื่อพัฒนางานในโรงเรียน ดังนั้น
จึงขออภิปรายผล การปฏิบัติงานใน 2 ลักษณะ ดังกล่าว และงานอื่น ๆ
ตามที่ได้รับมอบหมาย

2:1 งานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานกับครูโดยตรง ตามหน้าที่ที่กรมสามัญศึกษากำหนด (กรมสามัญศึกษา 2531: 12) ใ้แก่ งานแนะนำให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และงานจัดประชุม อบรม สัมมนา สำหรับงานแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ ใ้ปฏิบัติงานแนะนำให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการสอน การจัดกิจกรรมการสอนตามลักษณะวิชา ทั้งนี้เนื่องจากกรมสามัญศึกษากำหนดนโยบายหลัก 4 ประการ (กรมสามัญศึกษา 2529: 4-20) โดยมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสามัญ วิชาอาชีพ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งงานการเรียนการสอนวิชาดังกล่าว อยู่ในความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน จึงปฏิบัติงานแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สำหรับงานย่อยอื่น ๆ อีก 11 งาน ในงานแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน มีการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์มากทุกงาน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของศุภลักษณ์ คุณาทอง (2525: 145) และ ชำนาญ ม่วงศรีศักดิ์ (2527: 99 - 102) ที่ต่างก็พบว่า การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ในปัจจุบันนี้มีประสบการณ์มากขึ้น และเป็นที่ยอมรับในเชิงวิชาการมากขึ้น

วิธีการปฏิบัติงานแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการสอน การจัดกิจกรรมการสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียนตามลักษณะวิชา ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้วยการเยี่ยมเยียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมการเยี่ยมเยียนเป็นกิจกรรมที่บุคคลหนึ่งจะไปเยี่ยม และสังเกตการทำงาน

ของอีกบุคคลหนึ่ง โดยทั่วไปจะดำเนินการในลักษณะของกิจกรรมรายบุคคล (สงค อุทรานันท์ 2530: 100) ศึกษาพิเศษประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่จึงมีการปฏิบัติงานแนะนำ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ เกี่ยวกับการสอน การจัดกิจกรรมการสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียนตามลักษณะวิชาด้วยวิธีการเยี่ยมเยียน

จากการปฏิบัติงาน แนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ศึกษาพิเศษประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ได้ผลิตเอกสารหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เอกสารหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ถ้าโรงเรียนไม่มีเอกสารหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ครูสอนจะสอนอย่างไม่มีจุดหมาย และไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ผลเสียจะเกิดกับนักเรียน นักเรียนจะได้รับความรู้ไม่เท่าเทียมกัน มาตรฐานการศึกษาก็จะต่าง กันด้วย (เอนก แยมขาน 2530: 184) ท้ายเหตุนี้ ศึกษาพิเศษ ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่จึงผลิตเอกสารหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ให้ครูสอนได้ศึกษา ก่อนดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาในการปฏิบัติงาน แนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ของศึกษาพิเศษประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหา ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพของการ ปัญหาที่พบรองลงไป คือ ปัญหา ขาดงบประมาณ ซึ่งทั้งสองปัญหาที่ค้นพบ เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกัน กล่าวคือเมื่อขาดงบประมาณ ศึกษาพิเศษประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษาก็ไม่สามารถไปนิเทศอย่างต่อเนื่องได้ ปัญหาเรื่องงบประมาณเป็นปัญหามานาน ทั้งนี้ ศึกษาพิเศษประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา จึงควรหาวิธีการที่เหมาะสมโดยไม่ต้องรอทั้งงบประมาณ

มากนัก เช่น อาจใช้วิธีการนิเทศทางไกล แทนการเยี่ยมเยียน ซึ่งนิยมปฏิบัติกันมาก ก็อาจจะก่อให้เกิดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ได้ประสิทธิผลตามต้องการ

ส่วนงานค่านิจ อบรม ประชุม สัมมนา ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม และสัมมนาต่าง ๆ ส่วนงานย่อยอื่น ๆ อีก 6 งานย่อย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากทุกงานย่อย ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทียม เติมสงวนวงศ์ (2524: บทคัดย่อ ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งพบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ในเขตการศึกษา 8 ได้ดำเนินการนิเทศการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ โดยการจักประชุม สัมมนา ครู อาจารย์ หรือผู้บริหาร การศึกษามากที่สุด จากผลการวิจัยที่พบว่า งานเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม และสัมมนาต่าง ๆ ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ปฏิบัติกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า งานเป็นวิทยากร ในการประชุม อบรม และสัมมนาต่าง ๆ นั้น ขอบเขตของงานกว้างขวาง นอกจาก ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน จะเป็นวิทยากร ในการประชุม อบรม และสัมมนาต่าง ๆ ที่จักขึ้นเองแล้ว ยังได้รับเชิญจากโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด ตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษาให้ไปเป็นวิทยากร ในการประชุม อบรม และสัมมนาต่าง ๆ อีกด้วย ส่วนงานย่อยอื่น ๆ อีก 6 งาน ในงานค่านิจอบรม ประชุม สัมมนา นั้น ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน เป็นผู้จักดำเนินการเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เทคนิคการสอน การวัด และประเมินผลการเรียน ในลักษณะกลุ่มย่อย หรือกลุ่มใหญ่ ซึ่งการดำเนินการเองนั้น ถ้ากรมสามัญศึกษาไม่จัดสรรงบประมาณมาให้ทางเขตการศึกษาจัก

ก็ไม่สามารถจัดประชุม อบรม สัมมนาต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ งานย่อยอื่น ๆ อีก 6 งานในงานด้านจัดอบรม ประชุม สัมมนา จึงมีการปฏิบัติน้อยกว่างานเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนาต่าง ๆ

วิธีการปฏิบัติงาน จัดอบรม ประชุม สัมมนา ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ ควบคู่การบรรยายที่มีสื่อประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้สไลด์ แผ่นใส ภาพ แผนภูมิ หรือสิ่งอื่น ๆ ประกอบการบรรยาย ทำให้ผู้ฟังได้เห็นภาพประกอบ จะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากขึ้น (สงัด อุทรานันท์ 2530: 92)

จากการปฏิบัติงาน จัดอบรม ประชุม สัมมนา ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ได้ผลิตเอกสารสรุปผลการสัมมนา แนวทางแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานการสัมมนานั้น เมื่อสิ้นสุดการสัมมนาแล้ว ผู้ดำเนินการสัมมนา จะต้องสรุปผลการสัมมนา ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ปัญหาในการปฏิบัติงาน จัดอบรม ประชุม สัมมนา ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาขาดงบประมาณ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรหาวิธีการที่เหมาะสมมาดำเนินการ เช่น ในการเดินทางมาราชการ เพื่อเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา ของครู ขอให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ จากเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ เพื่อประหยัดงบประมาณ ในการเชิญวิทยากรก็ควรพิจารณาเชิญวิทยากรในท้องถิ่นนั้น

2.2 งานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้วยตนเอง เพื่อพัฒนา
งานในโรงเรียน ตามหน้าที่ที่กรมสามัญศึกษากำหนด (กรมสามัญศึกษา 2531:
13 - 14) ได้แก่ งานสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน งานศึกษา

วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่ งานพัฒนาหลักสูตร งานส่งเสริมและ
พัฒนาบุคลากร และองค์กรในโรงเรียน

2.2.1 งานสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการ
การสอนส่วนใหญ่ ใฝ่ปฏิบัติงานสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับครูเป็นราย
วิชา ในลักษณะคู่มือ และ เอกสารประกอบการสอนมากที่สุด รองลงมา
คือ สร้างสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอนเฉพาะรายวิชา ซึ่งผลของการวิจัย
ครั้งนี้ สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรม
สามัญศึกษา ในค่านหน้าที่ที่มีต่อโรงเรียน ว่าจัดทำคู่มือ เอกสารทาง
วิชาการ และรูปแบบสื่อการเรียน เพื่อเป็นคู่มือและแบบอย่างในการปรับ
ปรุง พัฒนาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานใหม่มีประสิทธิภาพ (กองแผนงาน
กรมสามัญศึกษา 2530: 10) และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ประสงค์
พิมล (2530: 39 - 41) ที่ว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีบทบาทในการผลิตสื่อ
คนแบบ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่ครู

วิธีการปฏิบัติงาน สร้างและพัฒนาสื่อการเรียน
สอนสำหรับครูเป็นรายวิชา ในลักษณะคู่มือ และเอกสารประกอบการสอน
ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่
มีการปฏิบัติโดยแนะนำให้ครูสร้าง และพัฒนาสื่อการเรียนด้วยตนเอง ทั้งนี้
เนื่องจากนโยบายการนิเทศการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา มุ่งนิเทศเพื่อให้
เกิดการนิเทศภายในโรงเรียน หรือ นิเทศเพื่อให้นักเรียนตนเองได้ ซึ่ง
การนิเทศโดยแนะนำให้ครูสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเองนี้
เป็นการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนด้วย และถ้าบุคลากรในโรงเรียนเป็น
ผู้สร้าง และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง ย่อมคิดแปลง ปรับปรุง
ให้เหมาะสม สอดคล้องเฉพาะเจาะจง ตรงตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน
เหมาะสมกับงบประมาณ หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ใค้ดีกว่าศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็น
บุคคลภายนอก เพราะบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา ย่อม
ทราบปัญหาที่ว่า ในการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาใด มีความต้องการ

สื่อหรืออุปกรณ์ประเภทใด ซึ่งย่อมต้องมีความแตกต่างกันตามสภาพของผู้สอน ผู้เรียน สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม

จากการปฏิบัติงานสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ได้ผลิตเอกสารแผนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สภาพปัจจุบันกรมสามัญศึกษามีนโยบายหลัก 10 ประการ (กรมสามัญศึกษา 2529: 4 - 20) ในเรื่องการเร่งรัดคุณภาพการเรียนการสอน ระเบียบจังหวัด กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และคณะทำงานส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย คณะกรรมการดังกล่าว จึงมักขอความร่วมมือ ให้ศึกษานิเทศก์รายวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ในฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ผลิตแผนการสอน อาจจะเป็นในลักษณะไปร่วมผลิตกับกลุ่มโรงเรียนของจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ผลิตขึ้นเอง โดยกลุ่มโรงเรียนส่งครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันมาร่วมจัดทำเป็นแผนการสอนรายวิชาต่าง ๆ

ปัญหาในการปฏิบัติงาน สร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาขาดงบประมาณ ทั้งนี้ ในการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ได้ปฏิบัติด้วยวิธีแนะนำให้ครูสร้าง และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง จากการที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติเช่นนี้ คงจะเป็นผลสืบเนื่องจากขาดงบประมาณ นั่นเอง

2.2.2 งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่
 ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานการวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตร กลุ่มวิชา รายวิชา ของหมวดวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้สืบเนื่องจากการที่ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา

ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ใ้ผลิตแผนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ขึ้นใน งานสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน วิธีการเขียนแผนการสอนนั้น ก่อนที่จะกำหนดกิจกรรมการสอน และแบ่งคาบเวลาการสอน ศึกษานิเทศก์ จะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตร กลุ่มวิชา รายวิชาของหมวด วิชาต่าง ๆ ออกมาเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ศึกษานิเทศก์ประจำ เขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่จึงปฏิบัติงานวิเคราะห์ จุดประสงค์ของหลักสูตร กลุ่มวิชา รายวิชาของหมวดวิชาต่าง ๆ

วิธีการปฏิบัติงานวิเคราะห์จุดประสงค์

ของหลักสูตร กลุ่มวิชา และรายวิชาของหมวดวิชาต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์ ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนนั้น ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ โดยการร่วมกันวิเคราะห์จุดประสงค์กับครูสอน ทั้งนี้เพราะว่า กลุ่มโรงเรียน มัธยมศึกษา มีหน้าที่ต้องดำเนินการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละ รายวิชา ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ กลุ่มโรงเรียนจะเชิญศึกษานิเทศก์ประจำเขต การศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน มาร่วมวิเคราะห์กับครูสอน ผล การวิจัยนี้ สอดคล้องกับที่ สุภาพร ราชากรกิจ (2516: 76-77) ได้ กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในด้านการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน โดยช่วยครูจัดทำวัตถุประสงค์ ของการสอนทุกวิชา เลือกประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้เด็ก เลือกวิธีสอน และ อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสม

จากการปฏิบัติงานด้านการศึกษา วิเคราะห์

วิจัย และเผยแพร่ ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ใ้ผลิตเอกสาร จุดประสงค์รายวิชา ต่าง ๆ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัด ประเมินผลการเรียน ความหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พ.ศ. 2529 และ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัด ประเมิน ผลการเรียน ความหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

พ.ศ. 2529 กำหนดให้กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหน้าที่จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ไว้ให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับจุดประสงค์ทั้งนั้น ในทางปฏิบัติ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใ้ครูศึกษานิเทศก์ประจำรายวิชาต่าง ๆ มาร่วมจัดทำจุดประสงค์กับครูผู้สอน หรือขอให้ศึกษานิเทศก์ประจำรายวิชานั้น ๆ จัดทำจุดประสงค์ให้โดยตรง

ปัญหาในการปฏิบัติงาน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และ เผยแพร่ ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงาน ปฏิบัติการสอน สังเกตกรรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหา ขาดงบประมาณ ทั้งนั้น กรมสามัญศึกษาคควรจัดสรรงบประมาณให้หน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษาต่าง ๆ กำเนินงานวิเคราะห์ วิจัย และ เผยแพร่ ตามความคองการจำเป็นของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษาต่าง ๆ อย่างพอเพียง

2.2.3 งานพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่าศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานคึดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตร และเสนอแนะปัญหา แนวทางแก้ไข แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีวิธีการปฏิบัติงาน ควบคู่การสอบถามปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์ เป็นส่วนมาก สำหรับผลผลิตของงานพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่าศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่ได้ผลิตเอกสารการวิเคราะห์จุดประสงค์ อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังเกตกรรมสามัญศึกษา ส่วนมากจะประสบปัญหา ขาดการวางแผนร่วมกันกับโรงเรียน ในการแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทั้งนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรรหาวิธีการแก้ไขในเรื่องนี้ต่อไป

สำหรับงานด้านพัฒนาหลักสูตร ของ
ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ที่กรม
สามัญศึกษากำหนดไว้ (กรมสามัญศึกษา 2531: 13-14) เน้นให้
ศึกษานิเทศก์วิชาอาชีพปฏิบัติ จะเห็นได้จากงานจัดทำและพัฒนาโครงสร้าง
แผนการเรียนวิชาอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงาน
และทรัพยากรของท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์มีการปฏิบัติเพียง
ร้อยละ 46.89 ทั้งนี้เป็นเพราะหน้าที่ที่กำหนดไว้ ผู้ปฏิบัติ คือศึกษานิเทศก์
วิชาอาชีพเท่านั้น ส่วนศึกษานิเทศก์วิชาสามัญ มิได้มีหน้าที่ด้านนี้โดยตรง เป็น
เพียงให้ความช่วยเหลือตามคำขอของศึกษานิเทศก์วิชาอาชีพในบางโอกาส
จากการที่กรมสามัญศึกษากำหนดงานด้านพัฒนาหลักสูตรให้ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศ
งานปฏิบัติการสอนปฏิบัติเพียง 3 งานย่อย เป็นเพราะกรมสามัญศึกษา มี
ศึกษานิเทศก์ฝ่ายอื่นปฏิบัติหน้าที่ด้านพัฒนาหลักสูตรอยู่แล้ว ประกอบกับมีหน่วย
งานรับผิดชอบโดยตรง คือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ

2.2.4 งานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร และองค์กร
ในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศ
งานปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานการคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมี
ผลงานดีเยี่ยมเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนทั่วไป รองลงไปคือ งานการคัดเลือก
โรงเรียนที่มีผลงานดีเยี่ยม หมวกวิชาชีพดีเยี่ยม เผยแพร่และเป็นพี่เลี้ยงของ
โรงเรียนอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นการปฏิบัติงานตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา
ในเรื่องการยกย่อง เชิดชูเกียรติผลงานดีเยี่ยมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์
นอกจากนี้ การคัดเลือกครูที่มีความสามารถและผลงานดีเยี่ยม ก็เพื่อเป็นความ
สนองความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น คุรุสภา สมาคมครูวิทยาศาสตร์
แห่งประเทศไทย การคัดเลือกโรงเรียนดีเยี่ยมก็ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ
นอกจากจะคัดเลือกให้กรมสามัญศึกษาพิจารณาเป็นโรงเรียนดีเยี่ยมของกรม
สามัญศึกษาในระดับต่าง ๆ แล้ว ยังคัดเลือกให้หน่วยงานอื่น ๆ อีก เช่น คัดเลือก
โรงเรียนเพื่อขอรับรางวัลพระราชทานเสนาอกรมวิชาการ สำหรับงานส่งเสริม
และพัฒนาบุคลากร องค์กรในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ในงานย่อย คือ

งานส่งเสริมและช่วยเหลือครูจกั้ทั้งชมรมสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ครูในสาขาวิชาได้ช่วยเหลือพัฒนาวิชาชีพของตน ศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติเพียงร้อยละ 37.29 ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นหน้าที่ที่กำหนดขึ้นใหม่ ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 มิได้กำหนดหน้าที่นี้ไว้ ประกอบกับศึกษานิเทศก์ยังไม่มี ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในเรื่องการจกั้ทั้งชมรม อาจเกรงว่าเมื่อครูรวมเป็นชมรมแล้วจะมุ่งในทางเรียกร่องสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ แทนที่จะช่วยเหลือกันพัฒนาวิชาชีพของตน ดังนั้นกรมสามัญศึกษาควรพัฒนาศึกษานิเทศก์ ให้มีความรู้ในเรื่องแนวทางการช่วยเหลือครูจกั้ทั้งชมรมสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อศึกษานิเทศก์จะได้มีความมั่นใจในการออกปฏิบัติงานด้านนี้

ปัญหาในการปฏิบัติงานการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรและองค์กรในโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาขาดงบประมาณซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว การคัดเลือกครูและโรงเรียนที่เกินคงจะใช้งบประมาณไม่มากนัก ผู้ตอบแบบสอบถามคงคาดว่า งานการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร องค์กรในโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายจะตองปฏิบัติมาก จึงเสนอปัญหาขาดงบประมาณมากที่สุด

2.3 งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัย พบว่าศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานให้กรมวิชาการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาฝ่ายอื่น งานที่ได้รับมอบหมายโดยมากมีปัญหาในค่านเวลาที่ จะปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจากขาดการประสานงานไว้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภลักษณ์ คูหาทอง (2525: 162) ที่พบว่า ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ขาดการประสานงาน

ขอเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา

ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีแนวคิด และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กรมสามัญศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนอย่างพอเพียง เพื่อให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
2. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนว่า การจัดทำโครงการ การจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกครั้ง ต้องกำหนดไว้ในโครงการว่า มีการติดตามผลหลังการประชุม อบรม และสัมมนา
3. กรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณให้กลุ่มโรงเรียนตามจังหวัดต่าง ๆ และคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดดำเนินงานทางวิชาการเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ควรประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนและคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดในเรื่องงบประมาณ ในการดำเนินงานทางวิชาการร่วมกัน
4. การปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีปัญหาเรื่องระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องปฏิบัติงานที่ไม่มีในแผนปฏิบัติงาน ทั้งนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ควรประสานแผนกับหน่วยงานที่จะขอให้ศึกษานิเทศก์ ประจำเขตการศึกษาช่วยปฏิบัติงาน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ถ้าไม่ประสานแผนไว้ล่วงหน้า หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ไม่ควรรับงานนั้น ๆ ไว้ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า ศึกษาานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ซึ่งกรมสามัญศึกษากำหนดไว้ทุกงาน ทั้งนี้ ควรจะมีการวิจัยถึง พฤติกรรม การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา

2. ควรจะได้มีการศึกษา การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
ประจำเขตการศึกษา ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา

3. ควรจะได้มีการศึกษา การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง